

PAPRASTŲ (NEMETAFORINIŲ) VEIKSMAŽODINIŲ FRAZEOLIGINIŲ JUNGINIŲ SINONIMIKA DABARTINĖJE ANGLŲ KALBOJE

N. Kameneckaitė

I

Veiksmažodinę anglų kalbos frazeologiją sudaro du pagrindiniai frazeologinių junginių tipai: metaforos ir paprastieji junginiai. Skirtingai nuo metaforų paprastieji veiksmažodiniai frazeologiniai junginiai turi ne perkeltinę, o tiesioginę reikšmę, kuri susidaro iš junginio komponentų reikšmių sumos. Paprastųjų veiksmažodinių junginių tarpe sutinkama keletas struktūrinių-semantinių tipų. Pagrindinis ir plačiausiai anglų kalboje paplitęs struktūrinis-semantinis veiksmažodžių junginių tipas turi tokias ypatybes:

1. Junginys susideda iš dviejų komponentų: veiksmažodžio ir daiktavardžio;

2. Daiktavardis yra viso junginio prasminis pagrindas ir perteikia pagrindinę junginio reikšmę. Tuo tarpu veiksmažodinis komponentas susiaurina ir suveiksmažodina daiktavardinio komponento reikšmę. Vadinasi, veiksmažodinis komponentas turi dvi funkcijas: gramatinę (veiksmažodinio komponento dėka junginys tampa veiksmažodiniu) ir semantinę (veiksmažodis sukonkretina, susiaurina daiktavardinio komponento reikšmę). Pavyzdžiui, veiksmažodiniame junginyje *to give a look* daiktavardis *look* yra junginio prasminis pagrindas: frazeologinis junginys reiškia *to look* — „žiūrėti“. Veiksmažodis *to give* konkretizuoja šią pagrindinę junginio reikšmę, todėl junginys reiškia „pasižiūrėti į ką nors vieną kartą, norint susipažinti su objektu arba žvilgsniu išreikšti savo jausmus“.

Tais atvejais, kai yra veiksmažodis, etimologiškai giminingas junginio daiktavardiniam komponentui, pvz., *to look* junginys ir toks veiksmažodis yra sinoniminės išreiškimo priemonės. Skirtumas tarp jų visuomet glūdi reikšmėje, kurią turi junginio veiksmažodinis komponentas. *To look* reiškia „žiūrėti“, o *to cast a look* — „mesti žvilgsnį“. Vadinasi, šį junginį nuo veiksmažodžio *to look* skiria tai, ką papildomai įneša veiksmažodis *to cast*, — būtent, veiksmo intensyvumo laipsnio atspalvis.

Veiksmažodinio junginio ir veiksmažodžio sinoniminiai santykiai yra atskiro tyrinėjimo objektas. Čia jis paliečiamas, tik norint išsiaiškinti pa-

prasto veiksmažodinio junginio komponentų semantinį vaidmenį, kurį trumpai galima taip nusakyti: daiktavardis perteikia junginio pagrindinę reikšmę, veiksmažodis ją sukonkretina. Nuo daiktavardžio priklauso junginio pagrindinė reikšmė, nuo veiksmažodžio — papildomoji.

Anglų kalba labai turtinga paprastais veiksmažodiniais frazeologiniais junginiais. Dėl jų gausumo ir susidarė paprastų veiksmažodinių junginių sinonimika.

Išvardintieji nagrinėjamų junginių semantiniai-struktūriniai ypatumai nulemia šių junginių sinonimikos ypatumus.

Sinonimais laikomi tokie kalbiniai vienetai, kurių reikšmė yra panaši, artima arba sutampa. Paprastų veiksmažodinių junginių pagrindinė reikšmė glūdi daiktavardinio komponento reikšmėje. Vadinasi, du paprasti veiksmažodiniai junginiai gali būti sinonimai tik tais atvejais, kai jų daiktavardinių komponentų reikšmės yra panašios, artimos arba sutampa, kitaip sakant, kai daiktavardiniai komponentai yra sinonimai. Daiktavardinių komponentų sinonimika yra būtina sąlyga paprastų veiksmažodinių junginių sinonimikai. Priešingu atveju, atitinkami junginiai nėra sinonimai. Taigi, sinonimais gali būti tik tokie junginiai, kurių daiktavardiniai komponentai yra tokie žodžiai, kaip

<i>answer — reply,</i>	<i>blow — stroke,</i>
<i>trap — snare,</i>	<i>departure — exit,</i>
<i>trust — confidence,</i>	<i>help — aid — assistance,</i>
<i>decision — resolution,</i>	<i>wager — bet,</i>
<i>look — glance,</i>	<i>agreement — bargain — treaty,</i>
<i>notice — heed,</i>	<i>visit — call</i>
<i>mistake — blunder — error,</i>	

ir kiti, t. y. sinonimai.

Daiktavardinių komponentų sinonimiškumas yra pagrindinė, bet neabsoliuti junginių sinonimiškumo sąlyga. Semantiniu požiūriu antrinis frazeologinio junginio komponentas — veiksmažodis gali įvairiai konkretinti pagrindinę junginio reikšmę. Aiškiausiai šią semantinę funkciją atlieka veiksmažodžiai, turį tam tikruose junginiuose nominatyvinę arba perkeltinę reikšmę. Pavyzdžiui, veiksmažodis *to come*, junginyje *to come to a conclusion* turįs perkeltinę reikšmę, labai apibrėžtai sukonkretina šio junginio pagrindinę reikšmę. Todėl *to come to a conclusion* (jo pagrindinė reikšmė yra *to conclude* — „padaryti išvadą“) įgyja reikšmę „padaryti išvadą, ilgiau pagalvojus, apsvarsčius“ ir pan.

Visai taip pat sukonkretina junginio *to attract notice* pagrindinę reikšmę veiksmažodis *to attract*, ir todėl *to attract notice* reiškia „atkreipti, patraukti į save kieno nors dėmesį“. Tačiau, nors junginių *to give attention* ir *to attract notice* daiktavardiniai komponentai yra sinonimai, patys junginiai nėra sinonimai, nes *to attract notice* reiškia „atkreipti, patraukti kieno nors dėmesį į save“, o *to give attention* — „atkreipti savo dėmesį į ką nors“. Čia veiksmažodiniai komponentai rodo veiksmus, vykstančius priešingomis kryptimis: vienas nuo subjekto į objektą, antras — nuo objekto į subjektą.

Vadinasi, kai vienas arba abu veiksmažodiniai komponentai tam tikrame junginyje turi nominatyvinę arba perkeltinę reikšmę ir rodo veiksmus, vykstančius priešingomis kryptimis, junginiai nėra sinonimai.

Savaime suprantama, nesinonimai yra ir tokie junginiai, kurių veiksmažodiniai komponentai suteikia junginiams skirtingą semantinę kryptingumą, nors daiktavardiniai komponentai ir yra sinonimai, pvz.: *to lay a snare* — „statyti spąstus“ ir *to fall into a trap* — „patekti į spąstus“.

Vadinasi, du paprasti veiksmažodiniai junginiai yra sinonimai, kai jų daiktavardiniai komponentai sinonimai. Išimtį sudaro tie atvejai, kai veiksmažodiniai komponentai suteikia junginiams skirtingą semantinę kryptingumą, pavyzdžiui, veiksmažodžiai *to give* — *to attract*, *to pay* — *to draw*, *to take* — *to offer*, *to drop* — *to take up*, *to lay* — *to fall*, *to rake* — *to keep* ir kt. junginiuose.

to give attention -- *to attract notice*
to pay attention — *to draw notice*
to take umbrage — *to offer an affront*
to drop a hint -- *to take up a cue*
to lay a snare — *to fall into a trap.*

II

Paprastų veiksmažodinių junginių semantinių-struktūrinių ypatumų apibūztumas ir pastovumas leidžia, nustatant skirtumą tarp sinonimų, naudotis tam tikra metodika.

Kaip jau žinoma, paprasto veiksmažodinio frazeologinio junginio reikšmė išvedama iš jo komponentų reikšmių sumos. Prie pagrindinio komponento reikšmės pridėjama antrinio komponento reikšmė: prie *to look* pridėjus reikšmę *to cast*, gaunama viso junginio *to cast a look* reikšmė.

Kaip atskiro paprasto veiksmažodinio frazeologinio junginio reikšmė nustatoma iš jo komponentų reikšmių sumos, taip nustatomas ir skirtumas tarp sinoniminių šio tipo veiksmažodinių junginių.

Pagrindinį tokių dviejų sinonimų reikšmės skirtumą sudaro reikšmės skirtumai tarp sinoniminių junginių daiktavardinių komponentų. Pavyzdžiui, pagrindinį skirtumą tarp sinoniminių junginių *to give a look* — *to cast a glance* sudaro skirtumas tarp daiktavardžių *look* ir *glance*. *Glance* reiškia greitą, paskubomis mestą (*glance... is a swift, hurried look*¹), atsitiktinį arba momentinį (...*casual or momentary*²) žvilgsnį. *Glance* taip pat gali reikšti netyčiomis mestą žvilgsnį (*involuntary*), tuo tarpu *look* reiškia sąmoningai atliktą veiksmą (*we look voluntarily*)³.

Tie patys skirtumai yra pagrindiniai ir tarp kitų sinonimų, kurių daiktavardiniais komponentais būna minėtieji žodžiai. Pavyzdžiui:

I observed that as he stepped out he gave a most searching glance to right and left.

Conan Doyle. Return of Sherlock Holmes, 12 (Adventure of the Empty House).

¹ H. C. Wyld. The Universal Dictionary of the English Language (Toliau — UDEL).

² A. M. Crabb. Crabb's English Synonyms (Toliau — CES).

³ Ten pat.

He gave us a searching look as we entered, but his manner was both courtly and kind.

Ch. Dickens. Bleak House, 25.

Pateiktuose pavyzdžiuose sinonimai *to give a searching glance* — *to give a searching look* skiriasi tuo, kad *to give a searching look* reiškia „pasižiūrėti įdėmiai“. *He gave us a searching look as we entered* — „jis įdėmiai į mus pasižiūrėjo“, kitaip sakant, jo žvilgsnis tam tikrą laiką tyrė mūsų veidus. *He gave a most searching glance to right and left* reiškia, kad jis tik žvilgterėjo į kairę ir į dešinę.

Vadinasi, skirtumas tarp *to give a look* — *to give a glance* išplaukia iš to, kad ir *glance* ir *give a glance* reiškia „to look momentarily, hurriedly“. Kitaip sakant, veiksmažodis *to give a look* trunka ilgiau už veiksmažodį *to give a glance*.

Junginiai su daiktavardžiu *glance* skiriasi nuo junginių su daiktavardžiu *look* dar ir tuo, kad pirmieji rodo paviršutinišką žvilgterėjimą, „a swift, casual look“. Paviršutiniško žvilgsnio užtenka tais atvejais, kai norima tik įsitikinti, ar kas nors tikrai taip, kaip buvo manoma:

He closed the door softly behind him, took a sharp glance around to see that all was safe... and walked up to the central table.

Conan Doyle. The Case-Book of Sherlock Holmes, 336. (The Three Garridebs).

Arba:

He took one more glance round to see there were no witnesses.

Ten pat, 269 (The Mazarine Stone).

Pateiktuose pavyzdžiuose žmogus žinojo, kad viskas buvo gerai (1 pvz.) ir kad nebūvo liudininkų (2 pvz.). Jis tik norėjo dar kartą tuo įsitikinti, todėl jam pakako žvilgterėti (*to take a glance*).

Tačiau, kai yra reikalas susipažinti su koku nors objektu — *to take a glance* nepakanka. Susipažinti galima, tik ilgėliau ir įdėmiau pasižiūrėjus į objektą, o tą ir išreiškia *to take a look*:

Arthur slid the file across to Todd. „Take a look at these!“ Todd took a look at them, wetting his forefinger.

A. Cronin. The Stars Look Down, 469.

Kaip *glance*, taip ir frazeologiniai junginiai su *glance*, gali reikšti „žvilgterėti netyčia“ („an involuntary look“):

Arthur... seemed scarcely able to breathe. Hudspeth gave him one quick perturbed glance. It was *instinctive* that glance and Arthur saw it.

Ten pat, 610.

„You knew I came here once with Jenny?“

„Well, yes, I did know“, Annie said giving him a queer *involuntary glance*.

Ten pat, 552.

Vadinasi, tai, kas skiria sinonimus *look* — *glance*, būtent, kad 1) vienas rodo ilgiau, o kitas trumpiau trunkantį veiksmažodį, 2) vienas reiškia atidžiai, intensyviai, kitas paviršutiniškai atliekamą veiksmažodį, 3) vienas rodo tyčia, o kitas instinktyviai atliekamą veiksmažodį, ir sudaro pagrindinį skirtumą tarp sinoniminių veiksmažodinių junginių, kuriuose yra daiktavardžiai *look* — *glance*.

Taigi, pagrindinį skirtumą tarp dviejų sinoniminių paprastų veiksmažodinių frazeologinių junginių sudaro skirtumas, esąs tarp sinoniminių junginių daiktavardinių komponentų.

Pagrindinis reikšmės skirtumas tarp sinoniminių veiksmažodinių junginių yra vienintelis reikšmės skirtumas tarp jų tais atvejais, kai sinoniminių junginių veiksmažodiniai komponentai junginių sinonimikai nesuteikia antrinių reikšmės skirtumų.

Veiksmažodiniai komponentai nesuteikia antrinių reikšmės skirtumų tada, kai jų reikšmės tam tikruose sinoniminiuose junginiuose visiškai sutampa, kitaip sakant, kai jie yra prasminiai ekvivalentai.

Veiksmažodinių komponentų reikšmių sutapimas bei skirtumas priklauso nuo jų tarpusavio semantinių santykių.

Sinoniminių junginių veiksmažodinių komponentų semantiniai santykiai yra įvairūs.

Junginių veiksmažodiniai komponentais gali būti:

- 1) tas pats veiksmažodis,
- 2) sinoniminiai veiksmažodžiai,
- 3) skirtingi veiksmažodžiai.

Pastarieji gali būti: a) du pilnareikšmiai veiksmažodžiai,

b) pilnareikšmiai ir iš dalies desemantizuoti veiksmažodžiai, pavyzdžiui, *to give* — *to shoot* junginiuose *to give a look* — *to shoot a glance* arba *to take* — *to seize* junginiuose *to take a chance* — *to seize an opportunity*,

c) du iš dalies desemantizuoti veiksmažodžiai, pavyzdžiui, *to make* — *to give* junginiuose *to make no answer* — *to give no reply* arba *to take* — *to give* junginiuose *to take a look* — *to give a glance*.

Pirmąjį atvejį galima pailiustruoti sinonimais *to be in need of* — *to be in want of*.

Pagrindinį ir vienintelį skirtumą tarp šių sinoniminių junginių sudaro skirtumas tarp *want* ir *need*: „to want is to be without that which contributes to our comfort or is an object of our desire“; „to need is to be without that which is essential for our existence or our purposes“.⁴

Junginys *to be in need of*, kaip ir *need*, reiškia „neturėti to, kas būtina gyvybei palaikyti arba tikslui pasiekti“. Pavyzdžiui:

If there are here any among you who are suffering hunger, and in need of food, let such come forward...

H. Avery. Captain Swing, 222.

To be in want of, kaip ir *want*, reiškia „neturėti to, kas pageidaujama arba kas būtų pravartu“:

It is a truth universally acknowledged, that a single man in possession of a good fortune must be in want of a wife.

J. Austen. Pride and Prejudice, I.

Vadinasi, kai veiksmažodiniu komponentu būna tas pats veiksmažodis, pagrindinis skirtumas tarp sinoniminių junginių yra vienintelis skirtumas tarp jų. Ši taisyklė tinka visiems junginiams — sinonimams, kurių sudėtyje yra tas pats veiksmažodis, nepriklausomai nuo jo leksinės reikšmės tipo.

⁴ CES.

Veiksmazodžių reikšmė gali būti:

- a) desemantizuota kaip sinonimuose *to be in want of* — *to be in need of*,
- b) iš dalies desemantizuota kaip sinonimuose *to make an agreement* — *to make a bargain*, *to give a look* — *to take a glance*,
- c) perkeltinė kaip sinonimuose *to cast a glance* — *to cast a look*,
- d) nominatyvinė kaip sinonimuose *to lay a trap* — *to lay a snare* (arba *to set a snare*).

Sinoniminių veiksmazodinių komponentų tarpe yra sinonimai, turį platų leksinių reikšmių ratą, pavyzdžiui, veiksmazodžiai *to put* — *to set* — *to lay*; yra sinonimų, turinčių siaurą leksinių reikšmių ratą, pavyzdžiui, *keep* — *hold*; yra taip pat sinonimų, kurie skiriasi veiksmo intensyvumo laipsniu.

Kai dviejų sinoniminių frazeologinių junginių veiksmazodiniai komponentai yra sinoniminiai veiksmazodžiai, turį platų leksinių reikšmių ratą, pagrindinis reikšmės skirtumas tarp junginių yra tuo pačiu ir vienintelis skirtumas. Pavyzdžiui, skirtumą tarp junginių *to put stress* — *to lay emphasis* sudaro skirtumas tarp *stress* ir *emphasis*: „Emphasis is special importance, significance, attached to an idea...“, o *stress* reiškia tik „importance, weight“⁵. Taigi, *to lay emphasis* reiškia „to attach special significance“, o *to put stress* — „to attach importance“.

... The **emphasis** he had thus been led to **lay** on his shortness of cash.

G. Elliot. *Silas Marner*, 98.

I put a particular **stress** on that remark.

J. Conrad. *Chance*, p. 1, 168.

Siais atvejais veiksmazodžiai *to put* — *to lay* yra prasminiai ekvivalentai, ir todėl jie nesuteikia antrinių reikšmės skirtumų junginių sinonimikai.

Prasminiais ekvivalentais konkrečiuose sinoniminiuose junginiuose yra taip pat ir siaurą leksinių reikšmių ratą turintieji sinoniminiai veiksmazodžiai, jeigu jie nesiskiria nei veiksmo intensyvumo laipsniu nei stiliumi. Čia priklausė sinonimai *keep* — *hold* junginiuose *to keep under control* — *to hold in check*, *to come* — *to arrive* junginiuose *to come to terms* — *to arrive at an agreement*, *to conceive* — *to contract* junginiuose *to conceive an affection* — *to contract a liking* ir kt. Pavyzdžiui:

In the war he had at least learned to **keep himself under control**.

A. Cronin. *The Stars Look Down*, 476.

Deliberately he held himself in **check**; no use giving way, no use at all.

Ten pat, 254.

It was occasioned by a statesmanlike habit of **keeping his feelings under control**.

Ch. Dickens. *Nicholas Nickleby*, 195.

Mary was **holding her emotions rigidly in check**.

Lewis Johnes. *We Live*, 322.

Kaip matyti iš pavyzdžių, kalbant apie save ir savo jausmus, galima pavartoti *keep under control* ir *hold in check*. Veiksmazodžiai *keep* — *hold*

⁵ UDEL.

yra prasminiai ekvivalentai, ir visą skirtumą tarp duotų sinonimų sudaro skirtumas tarp *check* ir *control*.

Tokie yra pagrindiniai sinoniminių junginių veiksmažodinių komponentų ekvivalentiškumo atvejai. Kai veiksmažodinių komponentų reikšmės yra ekvivalentiškos, visą reikšmės skirtumą tarp dviejų sinoniminių junginių sudaro skirtumas tarp frazeologinių junginių daiktavardinių komponentų.

Kitais veiksmažodinių komponentų semantinių santykių atvejais tarp veiksmažodžių yra reikšmės skirtumai, kuriuos jie suteikia veiksmažodinių frazeologinių junginių sinonimikai. Šie skirtumai, kaip jau buvo minėta, yra antriniai reikšmės skirtumai tarp sinoniminių paprastų veiksmažodinių frazeologinių junginių.

Veiksmažodinių komponentų semantiniai tarpusavio santykiai nulemia ne tik veiksmažodžių ekvivalentiškumo arba semantinio skirtumo faktą, bet ir konkrečius semantinius skirtumus tarp tam tikrų veiksmažodžių.

A. Veiksmažodinio intensyvumo laipsnio skirtumai.

1. Kai veiksmažodiniai komponentai yra sinoniminiai veiksmažodžiai, kurie skiriasi veiksmo intensyvumo laipsniu, jie suteikia šį semantinį skirtumą frazeologinių junginių sinonimikai. Pavyzdžiui, veiksmažodis *to throw* skiriasi nuo savo sinonimo *to cast* veiksmo intensyvumo laipsniu: „throwing requires a greater effort or more violence than casting“.⁶ Atitinkami veiksmažodžiai išlaiko šį skirtumą ir junginiuose *to throw a glance — to cast a look* arba *to throw a look — to cast a glance*:

“Come mother”, whispered Peter anxiously in her ear, “Don’t be queer — especially to-day. They all mean well by us”.

She threw him a burning glance.

A. Cronin. *Three Loves*, 445.

...Many strangers were there, it seemed, by the looks they cast about.

Ch. Dickens. *The Old Curiosity Shop*, 123.

Susan threw a scared look at Corcoran. “What did she mean?” she whispered.

A. Cronin. *Grand Canary*, 257.

She paced the room for a while, casting an occasional glance at the pillow where Len’s head used to rest.

Lewis Johnes. *We Live*, 169.

Palyginti su *to cast*, *to throw* suteikia veiksmais *to look* ir *to glance* didesnę staigumą, greitumą, t. y. intensyvumą (palygink pasakymus „mesti žvilgsnį“—„sviesti žvilgsnį“).

Intensyvesnis veiksmas yra būdingesnis žmogui, pergyvenančiam tam tikru momentu vidinį įtempimą: susierzinimą, nerimą, pyktį, baimę ir pan. Todėl Kroninas vartoja *to throw a look* ir *to throw a glance* tada, kai jo aprašomi herojai pergyvena susijaudinimą: *she threw him a burning glance*, *Susan threw a scared look*. Veiksmažodis, rodąs intensyvesnį veiksmą, gali suteikti junginiui tam tikrą emocinį atspalvį. *Cast a look* arba *cast a glance*, kaip netokie intensyvūs veiksmai, skirtingai nuo *to throw a look*, *throw*

⁶ CES.

a glance, gali nusakyti žmogaus vidinės būklės ramumą ir kiek rečiau, palyginti su *to throw*, suteikia junginiui emocinį atspalvį.

2. Veiksmo intensyvumo laipsnio skirtumą junginių sinonimikai dar suteikia skirtingi veiksmažodžiai, kurie žymi įvairaus intensyvumo veiksmus. Taip veiksmažodžiai *to strike*, *to deal* ir *to deliver* išreiškia tris visiškai skirtingus veiksmus, turinčius nevienodą intensyvumą. Frazeologiniuose junginiuose su daiktavardžiais *blow* ir *stroke* kiekvienas iš jų atitinkamai sukonkretina pagrindinę junginių reikšmę: *to strike a stroke* ir *to strike a blow* — „smogti smūgi“ reiškia stipriausią, intensyviausią veiksmą:

I struck a blow that laid your lofty master in the dust.

Ch. Dickens. *Dombey and Son*, p. 2, 382.

Šiuose junginiuose veiksmažodis *to deal* reiškia mažesnę intensyvumo laipsnį negu *to strike*. Junginys su veiksmažodžiu *to strike* rodo staigesnį ir stipresnį smūgį negu junginys su veiksmažodžiu *to deal*:

This war had dealt her a blow... was she going to give in? Not she!

R. H. Mottram. *The Spanish Farm*, 75.

Iš kitos pusės, veiksmas, išreikštas junginio su veiksmažodžiu *to deal*, yra intensyvesnis už tą patį veiksmą, išreikštą junginio su veiksmažodžiu *to deliver*. Palyginkim:

The dwarf... seizing a rusty iron bar... dealt the figure such a stroke on the nose that it racked again.

Ch. Dickens. *The Old Curiosity Shop*, 383.

This blow his son had delivered (run off with his father's mistress — *N. K.*) was more frightful... than death.

A. Cronin. *Hatter's Castle*, 528.

To deliver, reikšdamas neintensyviausią veiksmą, palyginti su *to strike* ir *to deal*, dažniausiai vartojamas moraliniams arba politiniams, o ne fiziniams smūgiams nusakyti.

Veiksmo intensyvumo laipsnio skirtumus frazeologinių junginių sinonimikai suteikia ir tokie veiksmažodžiai, kaip *throw — shoot*, *cast — dart*, *cast — shoot*, *throw — dart* junginiuose

to throw a look — *to shoot a glance*,

to cast a look — *to dart a glance*,

to cast a look — *to shoot a glance*,

to throw a look — *to dart a glance*.

Sinoniminiai junginiai, kuriuose veiksmažodiniu komponentu būna veiksmažodis *to shoot*, yra patys „intensyviausieji“, po jų eina junginiai su veiksmažodžiais *dart*, *throw*, *cast* (pastarasis čia yra palyginti „neintensyviausias“).

3. Iš dalies desemantizuotų veiksmažodžių semantinės funkcijos frazeologiniuose junginiuose yra gana menkos: vieni veiksmažodžiai, pavyzdžiui, *to make*, reiškia tik veiksmo faktą, paties veiksmo nekonkretina. Pagrindinė *to make* funkcija yra gramatinė — jis suteikia junginiui veiksmažodiškumą.

Kiti veiksmažodžiai, pavyzdžiui, *to give* ir *to make*, suteikia frazeologiniam junginiui ne tik veiksmažodiškumą, bet ir semantinį kryptingumą. Desemantizuotuose veiksmažodžiuose *to give* ir *to take* iš jų nominatyvinės reikšmės išliko tiksliai veiksmo krypties nusakymas. Pavyzdžiui, junginyje *to give advice* iš dalies desemantizuotas *to give* nereiškia „duoti“. Jame liko tik davimo veiksmo kryptingumas: nuo subjekto į objektą. Todėl junginys *to give advice* reiškia „duoti patarimą“, o junginys *to take advice*, kuriame iš dalies desemantizuotas *to take*, rodo tik ėmimo veiksmo kryptingumą, t. y. nuo objekto į subjektą, reiškia „pasinaudoti, paklausti kieno nors patarimo“.

Tokiais atvejais, kai vieno junginio veiksmažodiniu komponentu yra iš dalies desemantizuoti *to give* arba *to take*, o sinoniminio junginio veiksmažodiniu komponentu — veiksmažodis, nusakantis intensyvų veiksmą, vykstantį ta pačia kryptimi, kaip *give* ar *take*, pastarasis junginių sinonimikai gali suteikti veiksmo intensyvumo laipsnio skirtumą. Pavyzdžiui, *to give* junginiuose *to give a look* — *to cast a glance* yra iš dalies desemantizuotas, o *to cast* — pilnareikšmis, naudojamas perkeltine prasme.

To cast — „mesti“ reiškia greitą, staigų veiksmą ir junginiui *to cast a glance* suteikia reikšmę „staigiai ir greitai žvilgtelėti“, „mesti staigų, greitą žvilgsnį“.

To give junginiui *to give a look* suteikia tik semantinį kryptingumą, todėl *to give a look* reiškia „pasižiūrėti į ką nors“:

He gave us a searching look as we entered.

Ch. Dickens. Bleak House, 25.

The man turned a shade paler and cast a malignant glance at Holmes.

Conan Doyle. The Return of Sherlock Holmes, 133.

Palyginkim: „jis tiriamai į mus pasižiūrėjo“ ir „jis metė į Holmsą piktą žvilgsnį“.

Apibendrinant tai, kas aukščiau išdėstyta, galima pasakyti, kad ant-
rinius veiksmo intensyvumo laipsnio skirtumus frazeologinių junginių si-
nonimikai suteikia veiksmažodiniai komponentai, kai:

- 1) jie yra sinonimai, bet rodo skirtingą veiksmo intensyvumo laipsnį.
- 2) jie nusako skirtingo intensyvumo veiksmus,
- 3) pilnareikšmis veiksmažodis rodo intensyvų veiksmą, vykstantį ta pačia kryptimi, kaip ir iš dalies desemantizuoto veiksmažodžio veiksmas.

B. Įvairių reikšmės atspalvių skirtumai.

Veiksmažodiniai komponentai, turintieji kitokius tarpusavio santykius, suteikia junginių sinonimikai tokias reikšmės atspalvių skirtybes, kurios apriboja kiekvieno sinonimo pritaikymo sferą.

1. Visų pirma, tai liečia sinoniminius junginius, kurių veiksmažodiniai komponentai yra iš dalies desemantizuoti veiksmažodžiai, kaip *to give* — *to take* junginiuose *to give a look* — *to take a glance*.

Veiksmažodžiai *to give* ir *to take* savo nominatyvine reikšme yra antonimai. Tuo tarpu šiuo atveju jų reikšmė tiek desemantizuota, kad jungi-

niai tapo sinonimais. Daugeliu atvejų *to give* — *to take* sinoniminiuose junginiuose yra net prasminiai ekvivalentai. Pavyzdžiui:

Len gave... a somewhat guilty glance *at his suit*.

Lewis Johnes. *We Live*, 179.

...He took a final look *at his property*... and set off down the road.

A. Cronin. *Hatter's Castle*, 60.

Pateiktuose kontekstuose vieną sinoniminį junginį galima pakeisti kitu:

Len took a look *at his suit*...

ir

...he gave a final glance *at his property*...

Galimumas pakeisti vieną junginį kitu tame pačiame ir analogiškuose kontekstuose, beveik nepakeičiant sakinio minties, įrodo junginių sinonimiškumą. Kaip matyti iš pateiktų pavyzdžių, abiem atvejais skirtumą tarp sinoniminių junginių sudaro aukščiau išnagrinėtas skirtumas tarp *look* ir *glance*. Kontekstuose, kai junginiai reiškia sąvoką „pasiziūrėti į ką nors, norint susipažinti su objektu, įsitikinti savo nuomonės arba įspūdžio teisingumu ir pan.“, pagrindinis skirtumas tarp *to give a glance* — *to take a look* yra vienintelis skirtumas tarp jų, nes veiksmožodiniai komponentai yra prasminiai ekvivalentai.

O tais atvejais, kai veiksmožodžiai *to give* — *to take* junginių sinonikai suteikia antrinius reikšmės skirtumus, šie apriboja kiekvieno junginio pritaikymą. Junginiu *to give a glance* galima išreikšti sąvoką „pasiziūrėti į ką nors, norint išreikšti jam savo jausmus“:

As Caddy gave me a glance *of entreaty*... I thought it a good opportunity to come to the subject of my visit...

Ch. Dickens. *Bleak House*, 226.

He gave Mary a glance *that bored into her bones*...

Lewis Johnes. *We Live*, 70.

Sir Robert gave him a glance *of contempt*.

Conan Doyle. *The Case-Book of Sherlock Holmes*, 443 (Schoscombe Old Place).

Tuo tarpu junginio *to take a look* negalima pritaikyti aukščiau pateiktais atvejais, nes *to take* ir *to give* turi skirtingas sintaksines savybes: pirmasis derinamas su tiesioginiu papildiniu, po kurio gali eiti prielinksninis papildinys, antrasis derinamas ir su netiesioginiu papildiniu. Šios sintaksinės veiksmožodžių *to give* ir *to take* ypatybės nulemia junginių, kuriuose jie yra veiksmožodiniai komponentai, vartojimą.

To give a look — *to give a glance* vartojami tada, kai objektas, į kurį *look* arba *glance* yra nukreiptas, gali jį „priimti“, suprasti. „*Sir Robert gave him a glance of contempt*“ reiškia, kad jis matė, suprato sero Roberto žvilgsnį arba turėjo šį žvilgsnį suprasti ar matyti. Tuo tarpu „*he took a glance at the speaker*“ reiškia, kad kalbantysis neturėjo pastebėti jo žvilgsnio. Tarpusavio kontakto tarp veiksmo atlikėjo ir veiksmo objekto čia nėra.

Vadinasi, veiksmožodžių antonimiškumas nulemia sinoniminių junginių kontekstinį vartojimą.

Veiksmožodžių reikšmės ypatumai gali nulemti net frazeologinio junginio sintaksinius ypatumus. Pavyzdžiui, frazeologiniai junginiai *to take*

a look — *to take a glance* vartojami liepiamąja nuosaka ir šaukiamąja forma:

Take a look at the cracks in that pointing. **Take a last look**, Manson!

A. Cronin. *The Citadel*, 36.

To give a glance tokio pritaikymo neturi.

Vadinasi, du iš dalies desemantizuoti veiksmažodžiai, būdami sinoniminių junginių veiksmažodiniai komponentai, nulemia kiekvieno sinonimo pritaikymą.

2. Kai sinoniminių junginių veiksmažodiniai komponentai yra desemantizuotas ir pilnareikšmis veiksmažodžiai, pastarasis junginių sinonimikai suteikia reikšmės atspalvį. Todėl junginys, kurio veiksmažodinis komponentas yra pilnareikšmis, vartojamas labiau ribotai, konkrečiau. Pavyzdžiui, junginys *to make no reply* reiškia „neduoti atsakymo“:

a) į klausimą, t. y., kai atsakymas yra būtinas, laukiamas:

...Will you come along with us?..

The Great Commander **made no reply**.

Ch. Dickens. *Dombey and Son*, p. 1, 416.

b) apskritai, t. y., kai atsakymas nėra būtinas ar laukiamas:

"Too pale for me", he said. "but her figure's capital!"

Roger **made no reply**.

J. Galsworthy. *The Man of Property*, 34.

Junginys *to return no answer* vartojamas tada, kai atsakymas būtinas ar laukiamas:

Mr. Brownlaw admitted that on no one point of *inquiry* could he yet return a satisfactory answer.

Ch. Dickens. *Our Mutual Friend*, 376.

"Shall we marry him to Edith Granger ma'am I say?" chuckled the major again. Mrs. Skewton returned no answer in words...

Ch. Dickens. *Dombey and Son*, p. 1, 457.

Junginiai, kaip *to return no reply*, *to return an answer*, kuriuose veiksmažodiniu komponentu yra pilnareikšmis *to return*, turi ribotą ir konkretesnę pritaikymą negu sinoniminiai junginiai su iš dalies desemantizuotu *to make*: *make an answer* arba *make no reply*.

3. Veiksmažodiniai komponentai, kurie reiškia visai skirtingus veiksmus, sukonkretina kiekvieno junginio pritaikymą, suteikdami junginių sinonimikai savo reikšmės atspalvius. Taip, pavyzdžiui, veiksmažodis *to hold* junginyje *to hold a wager* suteikia pagrindinei junginio reikšmei „*to wager*“ — „lažintis“ atspalvį „priimti kvietimą eiti lažybų“, o veiksmažodis *to lay* junginio *to lay a bet* pagrindinei reikšmei „*to bet*“ (taip pat „lažintis“) suteikia atspalvį „pakviesti ką nors eiti lažybų“. Tokiu būdu, kiekvienas veiksmažodis, suteikdamas junginiui savo reikšmės atspalvį, nulemia jo vartojimą:

Tremaine... still shook his head over the way he'd been cheated out of his winnings in the **bet** he didn't lay.

J. Lindsay. *Betrayed Spring*, 334.

"Do you think that you ten chosen fellows are the best archers in England?" — asked the Queen.

"Yes, and even in all the world", answered the King, "and to that I'll lay a wager of five hundred pounds".

W. Scott. Robin Hood, 63.

"But I would hold a pretty wager, Sir, that a House like Telson and Company was flourishing, a matter of fifty, not to speak of fifteen years ago".

Ch. Dickens. A Tale of Two Cities, 33.

Iš to, kas aukščiau pasakyta, išplaukia tokia išvada: veiksmažodiniai komponentai paprastų veiksmažodinių frazeologinių junginių sinonimikai suteikia šiuos semantinius skirtumus:

- 1) veiksmo intensyvumo laipsnio skirtumą,
- 2) emocinio atspalvio skirtumą, kuris dažnai susijęs su intensyvumo laipsnio skirtumu,
- 3) reikšmės atspalvių skirtumus, kurie nulemia sinonimų pritaikymą.

Šie skirtumai tarp sinoniminių frazeologinių junginių priklauso nuo junginių veiksmažodinių komponentų semantinių santykių.

Semantiniai skirtumai tarp sinoniminių junginių veiksmažodinių komponentų yra antriniai reikšmės skirtumai. Drauge su pagrindiniais jie sudaro visą kompleksą reikšmės skirtumų tarp dviejų sinoniminių frazeologinių junginių.

Pagrindinis skirtumas tarp junginių su daiktavardžiais *look* ir *glance* buvo nurodytas aukščiau. Antrinis šių junginių tarpusavio skirtumas priklauso nuo veiksmažodinių komponentų semantinių santykių. Pavyzdžiui, imkime jau minėtus junginius *to give a look* — *to cast a glance*, kuriuose veiksmažodžio *to give* reikšmė yra iš dalies desemantizuota, o veiksmažodžio *to cast* — perkeltinė. *To cast* nuo *to give*, kaip buvo nurodyta aukščiau, skiriasi veiksmo intensyvumo laipsniu. Iš veiksmo intensyvumo laipsnio išplaukia kitas šių sinonimų tarpusavio skirtumas. Junginys *to cast a glance*, reikšdamas intensyvesnę veiksmą, tuo pačiu charakterizuoja veikėjo emocinę būklę, nusako jo vidinį įtempimą:

For one brief moment, Oliver cast a hurried glance along the empty street, and a cry of help hung upon his lips.

Ch. Dickens. Oliver Twist, 176.

Dikensas aprašo, kaip Oliverą pagavo vagys, nuo kurių jis buvo kartą išsigelbėjęs. Berniuko, veltui ieškančio išsigelbėjimo, vidinė būklė panaši į agoniją. Dikensio pavartotas junginys *cast a glance* adekvatiškai rodo Olivero emocinę būklę.

...The Dodger descended the stairs... followed by a man... who after casting a hurried glance round the room, pulled off a large wrapper which had concealed the lower portion of his face.

Ten pat, 212.

Slapstantysis žmogžudys, apsirišęs veidą, kad niekas jo nepažintų, įėjęs į vagių buveinę, be abejo, yra vidinio įtempimo būklėje — jis bijo nusiimti skraistę, prieš tai neįsitikinęs, ar nėra svetimų. Jo būklė nusakoma žodžiais „cast a glance round the room“.

Junginiai *to give a glance* — *to give a look* nusako veikėjo vidinės būklės ramumą ir tuo pačiu nesuteikia junginiams emocinio atspalvio.

Kontekste „Sir Robert gave him a glance of contempt“ junginys *give a glance* neparodo sero Roberto vidaus būklės.

Taigi, kitas antrinis skirtumas, kurį junginių *to cast a glance — to give a look* sinonimikai suteikia veiksmažodiniai komponentai *to cast — to give*, yra emocinio atspalvio skirtumas. Veiksmažodinio komponento intensyvumo laipsnio ir emocinio atspalvio skirtumai, kuriuos suteikia veiksmažodiniai komponentai, kartu su pagrindiniais reikšmės skirtumais, išplaukiančiais iš daiktavardinių komponentų skirtumų, sudaro sinonimų *to cast a glance — to give a look* skirtumų kompleksą. Jį trumpai galima taip apibrėžti:

To cast a glance nuo *to give a look* skiriasi:

- 1) veiksmo trukme,
- 2) veiksmo atlikimo būdu,
- 3) veiksmo atlikimo valingumu,
- 4) veiksmo intensyvumu,
- 5) veiksmo atlikėjo emocine būkle.

Be semantinių skirtumų, tarp veiksmažodinių komponentų yra sintaksinių bei stiliaus skirtumų. Sintaksiniai skirtumai, kaip jau buvo nurodyta, yra susieti su veiksmažodžių semantiniais ypatumais.

Stiliaus skirtumai, kuriuos junginių sinonimikai suteikia veiksmažodiniai komponentai, nulemia sinoniminių junginių stilistinę vartojimą tokiu pat mastu, kaip daiktavardinių komponentų stiliaus skirtumai. Pavyzdžiui, tarp sinoniminių daiktavardžių *leave* ir *permission* yra stiliaus skirtumas. *Leave* atitinka pakilų, o *permission* — kasdieninės kalbos stilių. „Leave is properly said of what passes from superiors to inferiors“... „permission is often an act of courtesy passing between equals and friends“.⁷ Šis stiliaus skirtumas labai aiškus tada, kai junginių komponentas yra veiksmažodis *to give*, kuris stiliaus požiūriu yra neutralus:

You are to understand, Sir, that I give up the case, if you tell Lady Verinder... what has happened, until I give you permission.

Wielkie Collins. The Moonstone, 82.

Well, he certainly is very agreeable and I give you leave to like him.

J. Austen. Pride and Prejudice, 11.

Arba:

Will you give me leave to defer your raptures till I write again? At present I have not room to do them justice.

Ten pat, 39.

Paskutiniai du pavyzdžiai iliustruoja pakilų stilių, kuris taip būdingas Džein Ostin romanams.

Stiliaus skirtumas tarp sinonimų *leave — permission* padidėja arba, priešingai, sumažėja, priklausomai nuo stilistinių veiksmažodinio komponento ypatybių. Pavyzdžiui, tarp veiksmažodžių *to give* ir *to grant* yra tas pats

⁷ CES.

stiliaus skirtumas, kaip tarp daiktavardžių *leave — permission: to grant* priklauso pakiliam stiliui: „To grant is to give at one's pleasure“.⁸

Junginys *to grant permission* stiliaus požiūriu nė kiek nesiskiria nuo savo sinonimo *to give leave*. Palyginkim:

...I give up the case, if you tell Lady Verinder... until I grant you permission.
ir

...I give you leave to like him.

Iš kitos pusės, *to grant leave* dar labiau pabrėžia šio junginio stiliaus pakilumą, palyginti su *to give permission* ir net su *to grant permission*.

Palyginkim:

...I grant you leave to like him.
ir

I give up the case, if you tell Lady Verinder... until I grant you permission.

Vadinasi, veiksmažodiniai komponentai, priklausomai nuo savo stiliaus ypatumų, gali niveliuoti ir padidinti stilistinį skirtumą, kurį junginių sinonimikai suteikia pagrindiniai, t. y. daiktavardiniai, komponentai.

Stilistiniai skirtumai yra ne antriniai, o lygiaverčiai su pagrindiniais, nes semantiniu požiūriu veiksmažodiniai komponentai tik papildo, bet nenulemia pagrindinio skirtumo tarp sinonimų, o stiliaus požiūriu veiksmažodiniai komponentai lygiaverčiai su daiktavardiniais komponentais.

* *
*

Visa tai, kas išdėstyta, leidžia padaryti atitinkamas išvadas:

I. Norint nustatyti dviejų paprastų veiksmažodinių junginių sinonimiškumą, reikia vadovautis tokiu kriterijumi: sinonimais gali būti tik tokie junginiai, kurių daiktavardiniai komponentai yra sinonimai. Tarp veiksmažodinių komponentų gali būti įvairūs semantiniai santykiai.

II. Veiksmažodiniai komponentai suteikia junginių sinonimikai konkrečius semantinius skirtumus priklausomai nuo savo semantinių santykių.

Semantiniai skirtumai, suteikiami junginių sinonimikai veiksmažodinių komponentų, yra antriniai, ir drauge su pagrindiniais, suteikiamais daiktavardinių komponentų, sudaro visą skirtumą tarp atitinkamų sinonimų.

III. Stiliaus skirtumai, suteikiami junginių sinonimikai veiksmažodinių komponentų, yra lygiaverčiai su stiliaus skirtumais, suteikiamais daiktavardinių komponentų.

IV. Siekiant nustatyti skirtumą tarp paprastų sinoniminių veiksmažodinių frazeologinių junginių, tikslinga naudotis tokia metodika:

a) nustatyti skirtumą tarp daiktavardinių komponentų,

b) nustatyti veiksmažodinių komponentų semantinius santykius ir, jais remiantis, nustatyti skirtumą tarp šių komponentų.

* CES.

Paprasti veiksmažodiniai frazeologiniai junginiai dabartinės anglų kalbos žodyne sudaro apibrėžtą frazeologinę sistemą arba modelį. Su šiais junginiais susiduriama anglų kalbos mokymosi pradžioje, nes jie labai skaitlingi ir plačiai vartojami visų anglų kalbos stilių, pradedant šnekamąja kalba ir baigiant knygine. Dėl jų gausumo išsivystė šių junginių sinonimika, kuri, kaip ir patys junginiai, turi savo semantinį-struktūrinį dėsningumą. Metodiškas šio dėsningumo atskleidimas ir skirtumų tarp tam tikrų sinonimų išvedimas įgalina suvokti šią esminę anglų kalbos frazeologijos dalį kaip sistemą ir palengvina pedagoginį skirtumų aiškinimo procesą, o taip pat ir tų skirtumų supratimą.

СИНОНИМИЯ ПРОСТЫХ (НЕ МЕТАФОРИЧЕСКИХ) ГЛАГОЛЬНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Н. Каменецайте

Резюме

Простым глагольным фразеологическим единицам присущи следующие структурно-семантические особенности:

- 1) единица состоит из двух компонентов: глагольного и именного;
- 2) с семантической точки зрения, компоненты единицы играют разную роль. Именной компонент является семантическим стержнем единицы. Он выражает ее стержневое значение. Глагольный компонент лишь конкретизирует это значение.

В современном английском языке имеется богатая синонимия этого типа единиц. Ее особенности вытекают из структурно-семантических особенностей самих единиц.

Особенности синонимии простых глагольных фразеологических единиц заключаются в том, что синонимами могут быть лишь единицы, имеющие в качестве именного компонента синонимичные существительные. Между глагольными компонентами бывает как семантическое сходство, так и различия.

Различия между синонимичными существительными, являющимися компонентами простых глагольных фразеологических единиц, можно выяснить с помощью словарей синонимов. Различия между глагольными компонентами не поддаются выяснению с помощью словарей, так как они состоят в разных семантических отношениях. Поэтому целесообразно обратить внимание на различия, вносимые в синонимию единиц именно глагольными компонентами.

Между глаголами — глагольными компонентами синонимичных простых глагольных фразеологических единиц, установлено, в основном, 3 вида семантических отношений. Глагольными компонентами синонимичных единиц могут быть:

- 1) одни и те же глаголы,
- 2) синонимичные глаголы,

- 3) разные глаголы, которые в свою очередь делятся на: а) полнoзначные глаголы;
б) полнoзначный и частично десемантизированный глаголы,
в) частично десемантизированные глаголы.

К тому же среди синонимичных глаголов отдельно выделяются синонимы с различием в степени интенсивности обозначаемого действия.

Глагольные компоненты не всегда вносят в синонимию единиц семантические различия.

Глагольные компоненты являются смысловыми эквивалентами и не вносят различий в синонимию простых глагольных фразеологических единиц в тех случаях, когда ими являются те же глаголы, или синонимичные глаголы, между которыми нет ни различий в степени интенсивности, ни стилистических различий.

В перечисленных случаях различия между именными компонентами являются единственными различиями.

Семантические отношения между глагольными компонентами определяют не только случаи их смысловой эквивалентности, но и конкретные семантические различия между ними. В основном это различия в степени интенсивности обозначаемого действия и других оттенках значения, определяющих контекстуальное употребление каждого синонима.

Различия в степени интенсивности вносятся в синонимию единиц глагольными компонентами в трех случаях:

- 1) когда они синонимы с различием в степени интенсивности,
- 2) когда в случае частично десемантизированного и полнoзначного глаголов последний обозначает интенсивное действие,
- 3) когда полнoзначные глаголы обозначают действия разной интенсивности.

Различиям в степени интенсивности не редко сопутствуют различия в эмоциональной окраске.

Различия в оттенках значения имеются в следующих случаях:

1) когда глагольными компонентами являются два в одинаковой степени десемантизированных глагола, как, например, *to give — to take*. В таком случае каждый синоним имеет свою сферу применения и иногда даже синтаксические особенности,

2) когда глагольными компонентами являются полнoзначный и десемантизированный глаголы. Единица с полнoзначным глаголом имеет более узкую сферу применения,

3) когда глагольными компонентами являются разные полнoзначные глаголы. Внося в синонимию единиц оттенки своих значений, полнoзначные глаголы ограничивают, определяют сферу применения каждого соответствующего синонима.

Семантические различия, вносимые в синонимию единиц глагольными компонентами, являются второстепенными, дополнительными. Совместно с основными различиями, вносимыми именными компонен-

тами, они составляют комплекс семантических различий между синонимичными простыми глагольными фразеологическими единицами.

Помимо семантических различий, между данного типа синонимами имеются и стилистические различия.

В отличие от семантических, стилистические различия, вносимые в синонимию простых глагольных единиц глагольными компонентами, являются равноценными по сравнению с стилистическими различиями, вносимыми сюда же именными компонентами единиц. Глагольные компоненты определяют стилистическую характеристику фразеологических единиц в равной мере как и стилистические особенности именных компонентов. Вследствие стилистической характеристики глагольного компонента могут усиливаться или, наоборот, нивелироваться стилистические различия, вносимые в синонимию единиц именными компонентами.

Между синонимичными единицами этого типа бывают одновременно и семантические и стилистические различия.

L I T E R A T O R A

- H. C. Wyld. The Universal Dictionary of the English Language, London, 1932.
 A. M. Crabb. Crabb's English Synonymes, London, Centennial edition.
 Ch. Dickens. Bleak House, London: Chapman and Hall Ld, 1892.
 Ch. Dickens. Nicholas Nickleby, London, 1930.
 Ch. Dickens. A Tale of Two Cities, Oxford University Press.
 Ch. Dickens. Dombey and Son, Moscow, 1955.
 Ch. Dickens. The Old Curiosity Shop, Moscow, 1952.
 Ch. Dickens. Our Mutual Friend, London, J. M. Dent and Sons Ltd, 1929.
 Ch. Dickens. Oliver Twist, Tauchnitz edition, Vol. 36236 a. Leipzig. 1843.
 J. Galsworthy. The Man of Property, Moscow, 1950.
 J. Galsworthy. Flowering Wilderness, London.
 W. Collins. The Moonstone, Moscow, 1957.
 J. Lindsay. Betrayed Spring, Moscow, 1955.
 R. H. Mottram. The Spanish Farm, Penguin Books, London.
 L. Johnes. We Live, London, 1939.
 J. Conrad. Chance, Tauchnitz edition.
 A. Cronin. Three Loves, London, 1939.
 A. Cronin. Grand Canary, Boston, 1933.
 A. Cronin. Hatter's Castle, London, Victoria Gollancz Ltd.
 A. Cronin. The Stars Look Down, London.
 H. Avery. Captain Swing, London, Nelson.
 J. Austen. Pride and Prejudice. London, Everyman's library.
 G. Eliot. Silas Marner, London, 1935, Everyman's library.
 W. Scott. Robin Hood, Moscow, 1954 (adaptuota).
 A. Conan Doyle. A Complete Sherlock Holmes, Memorial edition, Vol. I, II.